

V tomto čísle:

Turecká líra zažíva za posledný týždeň kritické oslabenie

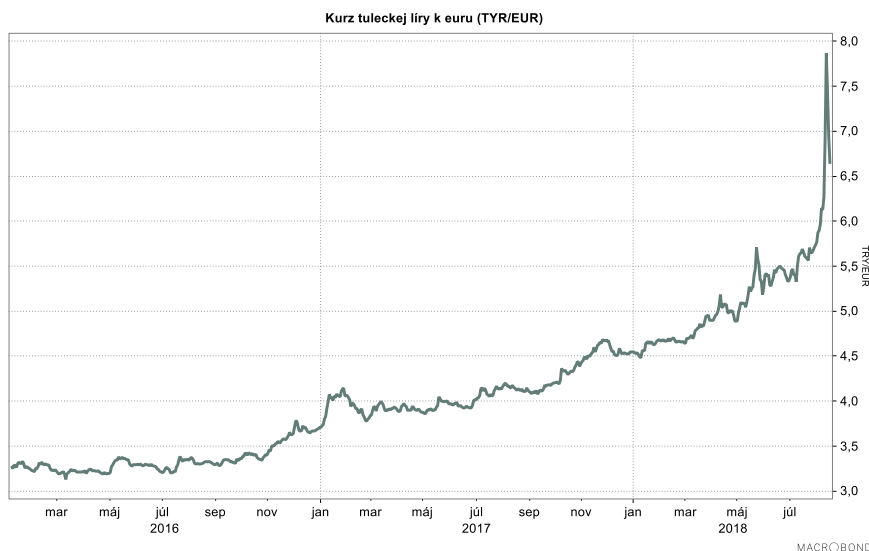
Miera nezamestnanosti v niektorých štátoch pokračuje v znižovaní a nedostatok pracovnej sily začína byť vážnym problémom

Nemecká ekonomika s 2 % medziročným rastom za druhý kvartál

Viedeň ako najlepšie miesto na život, Bratislava na 64. priečke, Praha na 60. priečke

Potravinová „nesebestačnosť“ Slovenska sa mierne zvyšuje

Inflácia na Slovensku za júl dosiahla 2,6 %, najviac rástli ceny v doprave a ceny potravín

Turecká líra so sebou ťahá aj iné meny

Viaceré svetové meny zaznamenali v posledných dňoch pokles. Dôvodom oslabovania spoločnej európskej meny voči doláru sú obavy z negatívneho vplyvu prepadu tureckej líry na niektoré európske banky s vysokou aktivitou v Turecku. Kurz eura zostáva pod tlakom a v pondelok 13.8.2018 sa prepadol na viac než ročné minimum a to konkrétne na hodnotu 1,1365 USD/EUR, čo je najmenej od júla minulého roka. Prepadla sa aj česká koruna avšak turecká kríza čoraz viac zasahuje aj meny rozvíjajúcich sa krajín. Týmto dňom oslabil aj juhoafrický rand, ktorý sa prepadol krátkodobo o 10 percent a taktiež mexické peso. Turecká mena stále pokračuje v páde a v pondelok skoro ráno klesla voči doláru až dvojciferné. Turecký mi-

nister financií však rýchlo reagoval na ďalší pokles meny a okamžite prisľúbil niektoré opatrenia. Jedným z nich je, že nepríde k zabaveniu vkladov a ani k výmene devíz na bankových účtoch za líry. Ozvala sa aj turecká centrálna banka, ktorá zabezpečí pre finančné inštitúty všetku potrebnú likviditu a taktiež zníženie požiadaviek na rezervy v prípade devízových obchodov. Tieto vyhlásenia pomohli zmazať časť strát a kurz voči doláru posilnil na 6,65 TRY/USD. Od začiatku roka sa líra prepadla skoro o 50 percent. Akcie európskych bánk kvôli obavám z ich napojenia na Turecko klesajú. ECB má strach, nakoľko juhoeurópske banky v krajine bohato požíčovali úvery. ECB sa teda obáva, že dlžníci po prepade líry nebudú schopní splá-

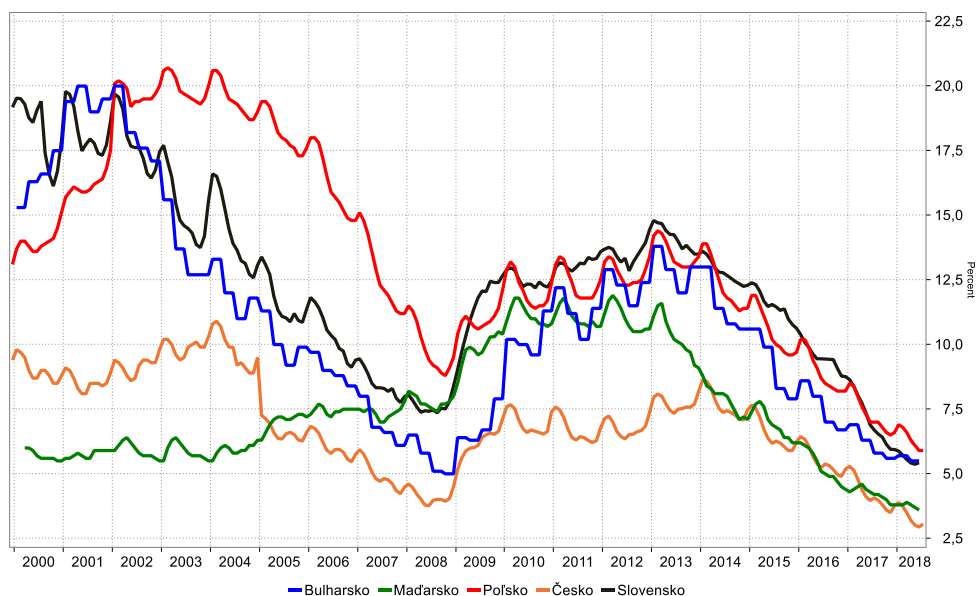
cať úvery v cudzej mene. Turecko je masívne zadlžené v zahraničí a padajúca líra dlh rapídne predražuje. Externý dlh Turecka tvorí až 53 percent jeho HDP. Niektoré problémy krajiny sú pre rozvíjajúce sa trhy typické. Vzhľadom na to, že Fed zvyšuje úrokové sadzby, investori vyberali peniaze z rozvojových krajín, ako je Argentína, Mexiko a Turecko, a vsádzajú opäť na dolár, čo krízu len podporilo. (pk)

Nedostatok pracovnej sily v Európe

Vo viacerých štátoch východnej a strednej Európy je nezamestnanosť na historických minimách. Krajiny rastú vysokým tempom, rozvoj služieb a z časti aj emigrácia spôsobili to, že postupne vzniká nedostatok pracovných síl. Krajiny ako Slovensko, Česko, Maďarsko, Bulharsko či Poľsko začínajú pociťovať, že niektoré pozície nemajú kým obsadiť. Ak by tento trend pokračoval aj naďalej, môže nastať obmedzenie rastu hrubého domáceho produktu ale aj negatívny zásah do súkromných investícií. Cyklicky nízke úrovne nezamestnanosti so sebou prinášajú spomalenia hospodárskeho vývoja krajín. Pracovnú silu by mohol podporiť návrat ľudí zo západu, či prisťahovalectvo z východu. Z dlhodobšieho hľadiska by to mohlo byť posilnenie kvali-

ty pracovnej sily v daných krajinách prostredníctvom vzdelávania, odbornej prípravy, či kurzov. Ďalším riešením by mohla byť automatizácia vo výrobe, kratší pracovný čas, čím by sa zmenil dopyt po pracovníkoch vo výrobe a najmä v službách.

Výrazným problémom však stále ostáva už spomínaný odlev najmä mladých ľudí, ktorí po ukončení školy okamžite odchádzajú za lepšími podmienkami do západných krajín. (pk)

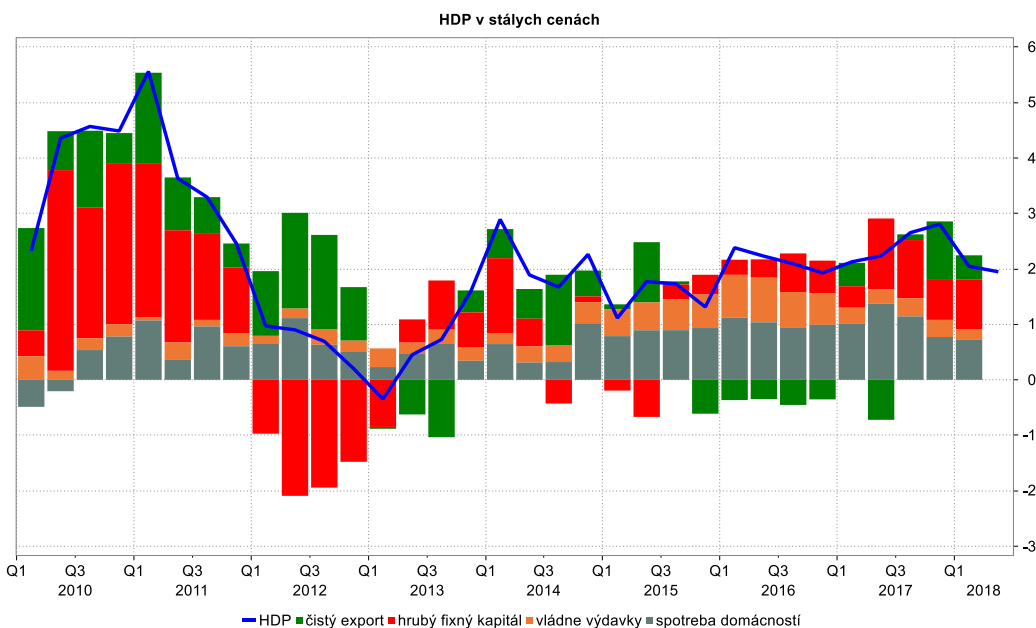
MACROBOND

Rast nemeckej ekonomiky

Tempo rastu nemeckej ekonomiky sa v druhom kvartáli roku 2018 zrýchlilo. Tento výsledok dosiahla krajina najmä vďaka investíciám firiem a výdavkom spotrebiteľov. Zvýšili sa však na druhej strane aj verejné výdavky a zahraničný obchod taktiež nevykázal pozitívne hodnoty, nakoľko sa importovalo viac ako exportovalo. Hrubý domáci produkt v období od apríla do júna medzikvartálne stúpol o 0,5 percenta po 0,4 percentnom zvýšení na začiatku roka. V medzioročnom porovnaní HDP vzrástol o 2 percenta po 1,4 percentnom náraste v prvých troch mesiacoch. V Nemecku prevládali dlhšiu dobu inflačné tlaky, ktoré sa však v júli

mierne oslabili, keď sa rast spotrebiteľských cien spomalil. Index spotrebiteľských cien v júli medzioročne stúpol o 2 percentná, čo bol tretí mesiac po sebe kedy sa inflácia nachádzala minimálne na 2 percent-

nej úrovni. Za rastom inflácie bolo predovšetkým zdraženie energií. Ich ceny medzioročne vyskočili o 6,6 percenta, ceny potravín stúpli o 2,6 percenta. (pk)

MACROBOND

Francúzsko bojuje proti plastom

Francúzsko plánuje v roku 2019 zaviesť sankcie na všetok spotrebný tovar zabalený v nerecyklovaných plastoch. Postupne budú zavádzať aj ďalšie opatrenia a od roku 2025 chcú úplne skončiť s nerecyklovateľnými baleniami. V súčasnosti sa v krajine recykluje približne 25 percent plastov. Pre porovnanie Švédsko dokáže zrecyklovať 99 percent svojho odpadu. Francúzska vláda pritom v marci roka 2018 schválila zákon, ktorý vyžaduje, aby všetok plastový riad tvorilo 50 percent biologicky rozložiteľného materiálu, ktorý sa bude

kompostovať doma. S novou legislatívou budú musieť výrobcovia jednorázového riadu dozeráť na to, aby bolo od roku 2020 50% produktu vyrobeného z biologicky rozložiteľného materiálu a k roku 2025 toto množstvo zákon navýši až na 60%. Mnohí producenti plastových jednorázových obalov sa búria a tvrdia, že je to obmedzujúce, avšak naopak niektoré svetové značky, ako Starbucks bojujú za lepšiu planétu. Táto spoločnosť venuje 10 miliónov dolárov tomu, kto príde s novým, ľahšie rozložiteľným plastovým pohárom. Vo Francúzsku sa

už zakázali jednorázové plastové tašky, v snahe podnecovať ľudí na nakupovanie s udržateľnými variantmi. Vďaka novému systému sankcii budú produkty zabalené v obaloch z recyklovaného plastu o 10 % lacnejšie. Vláda taktiež plánuje zvýšiť dane pre zakopávanie odpadu na skládkach a súčasne znížiť poplatky pri recyklácii. Pritom polovicu všetkého plastu na Zemi ľudstvo vyprodukovalo za posledných 13 rokov a 80 percent platového odpadu končí na skládkach alebo v prírode. (pk)

Kde sa žije najlepšie?

Hlavné mesto Rakúska Viedeň zosadilo z trónu po siedmich rokoch kraľovania Austrálsky Melbourne. Tieto dve mestá však delí od seba iba 0,7 percentuálneho bodu. Rebríček zahŕňa celkovo 140 miest sveta a porovnáva sa v ňom stabilita krajín, zdravotná starostlivosť, kultúra, životné prostredie, vzdelávanie či infraštruktúra. Zostavila ho poradenská spoločnosť Economist Intelligence Unit (EIU). Na treťom mieste sa umiestnilo mesto Osaka, ďalej to boli Calgary, Sydney, Tokio

a desiatku uzatváralo Adelaide. Z najlepšej desiatky vypadli naopak mestá ako Hamburg, Helsinki, Perth či novozélandský Auckland. Treba však dodať, že tieto mestá nevypadli vďaka zhoršenej situácii v ich krajinách ale naopak v dôsledku zlepšenej životnej úrovne v súperiacich mestách. Bratislava sa umiestnila na 64. mieste a Praha na 60. mieste. Oproti roku 2017 si aj slovenské aj české hlavné mesto pohoršilo o jedno miesto. Na chvoste rebríčka sa umiestnil sýrsky

Damask, no o nič lepšie na tom nie sú Dháka (Bangladéš), Lagos (Nigéria), Karáči (Pakistan). Relatívna stabilita v západnej Európe viedla k tomu, že si niekoľko miest v porovnaní s predošlým rokom zlepšilo svoje postavenie vzhľadom na hrozbu terorizmu. (pk)

IKEA vstupuje na indický trh

Svetový nábytkársky gigant otvoril štvrtok 9.8.2018 svoj prvý obchod v Hajdarábade, štvrtom najväčšom meste v Indii. Celkovo plánuje Ikea otvoriť v celej krajine 25 obchodných domov do roku 2025. Rast príjmov a veľké množstvo ľudí strednej triedy spravil z Indie atraktívnejší trh a práve preto tu spoločnosť rozširuje svoje portfólio. Švédska spoločnosť sa 12 rokov pripravovala na expandovanie do Indie, keďže od roku 2012 sa im otvorili

dvere pre vstup 100 percentných priamych zahraničných investícií v rámci značky. Predajca nábytku investoval viac ako 125,65 milióna eur do svojho prvého obchodu v Indii. Spoločnosť sa spolieha, že práve rozšírenie trhu zlepši situáciu, nakoľko tržby na domácom trhu stagnujú a stále viac dopláca na konkurenciu v podobe on-line predajcov ako Amazon. Obchodný dom zamestná priamo 950 ľudí a nepriamo prispeje Ikea

k vytvoreniu ďalších 1500 pracovných miest. Do roku 2025 plánuje mať spoločnosť v Indii 15 tisíc zamestnancov z čoho polovica majú byť ženy. Ikea aj naďalej bude otvárať nové pobočky a plánuje expanziu aj na ďalšie rýchlo rastúce ázijské trhy a to konkrétne na Filipíny a do Vietnamu. Spoločnosť vo svojej 75 ročnej histórii ani raz nezlyhala a nezavrela ani jeden obchod. (pk)

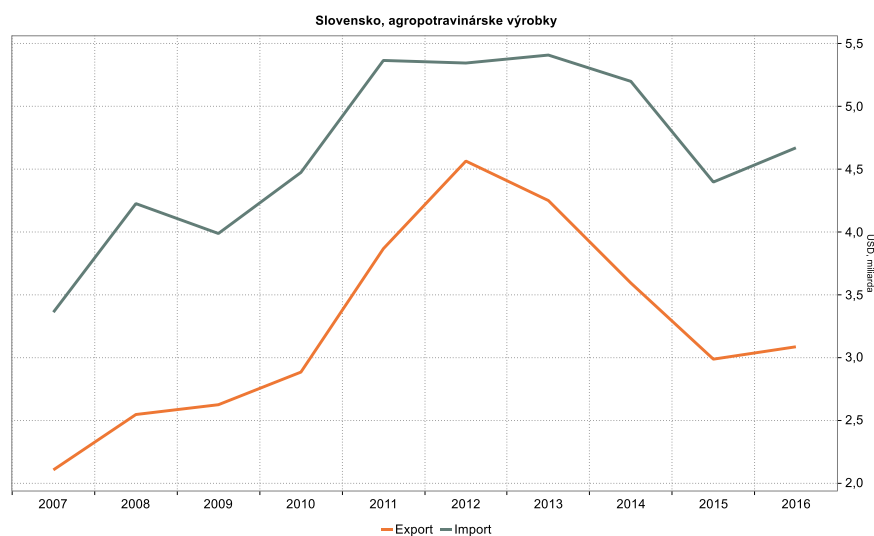
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Tržby IKEA (mld. eur)	23,5	25,2	27,6	28,5	29,3	32,7	35,69	36,3

Dovoz prevyšuje vývoz

Slovensko nie je krajina, ktorá by bola potravinovo sebestačná. Celkový vývoz potravín je o tretinu nižší ako dovoz. Na základe údajov štatistického úradu a salda zahraničného obchodu poľnohospodárskych a potravinárskych produktov za posledných 20 rokov Slovensko nebolo ani raz potravinovo sebestačné. To znamená, že zakaždým sa doviezlo viac ako vyviezlo a teda saldo bolo záporné. V roku 2017 predstavoval tento deficit 1,4 miliardy eur, kedy sa celkovo doviezol tovar v hodnote 4,23 miliardy eur a naopak vyviezol v hodnote 2,83 miliardy eur. Celkovo sa doviezli živočíšne výrobky v hodnote 1,04 miliardy eur. Ďalej rastlinné výrobky spolu s tukmi a olejmi sa doviezli v sume 1,17 miliardy eur. Potraviny, nápoje a tabak sa priniesli v sume viac ako 2 miliardy. Naopak Slovensko vo veľkom vyváža obilniny, strukoviny či olejnaté semená. V roku 2017 bol vývoz rastlinných výrobkov spolu s tukmi a olejmi

zaznamenaný vo výške 1,02 miliardy eur, čo je viac ako tretina celkového vývozu. Živočíšne výrobky sa vyviezli v sume 602 miliónov. Potraviny, nápoje a tabak sa vyviezli v hodnote 1,2 miliardy eur. Výrazne Slovensko stráca v spomínaných živočíšnych výrobkoch, u ktorých je vývoz o 440 miliónov nižší ako dovoz. Ešte výraznejší rozdiel je v potravinách a nápojoch kde je to

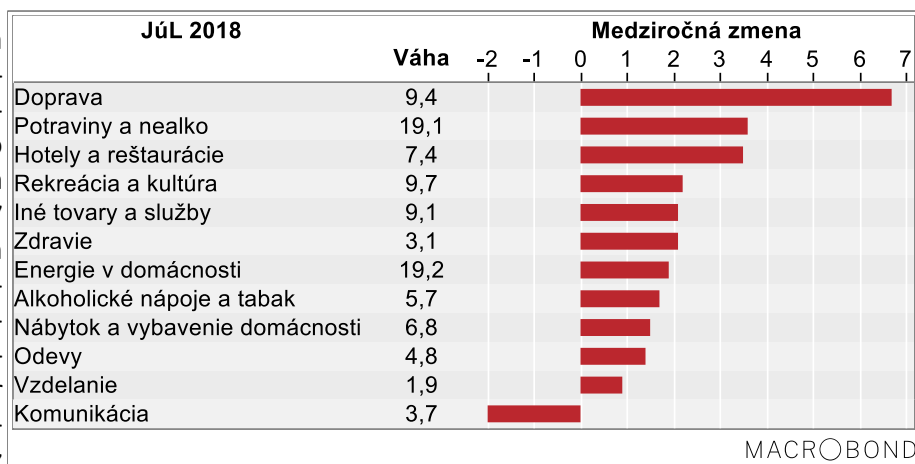
800 miliónov. Stále však približne 60 percent dovozových agropotravinárskych výrobkov predstavujú tie, ktoré by sme si vedeli domácimi poľnohospodármi vyrobiť aj sami. Zároveň aj nízke zastúpenie domácich produktov na našich pulkoch nepriaznivo vplyva na vývoj agro sektora, zamestnanosti ale aj rozvoja vidieka. (pk)

MACROBOND

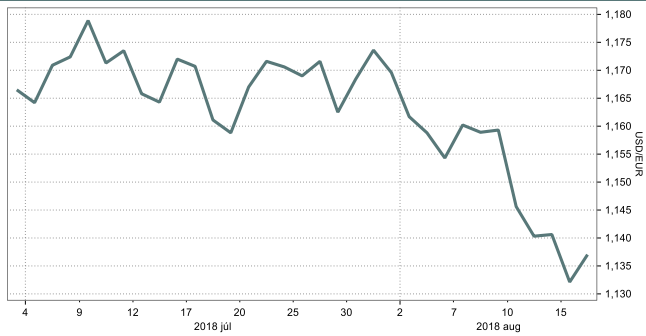
Inflácia na Slovensku na úrovni 2,6 % za júl

Medziročne sa cenová hladina na Slovensku v júli zvýšila o 2,6 %. Najväčší vplyv na rast mali ceny potravín (tvoria pätinu zo spotrebného koša) a ceny v doprave. Doprava vykázala medziročný rast cien o 6,7 % čo je stále spôsobený nárastom cien pohonných hmôt oproti minulému roku. Potraviny a nealko nápoje vykázali rast cien o 3,6 %. Jediný pokles cien zaznamenal sektor pošty a telekomunikácií kde sa medziročne ceny znížili o 2 %. Aj bez započítania potravín a energií vykazuje inflácia úroveň cez 2 % čo je cieľovaná hranica ECB (vrátane nej aj NBS). Slabší prírastok si stále ponechávajú služby kde sa môže ale postupne začať prejavovať stále rastúca mzdová úroveň. (jp)

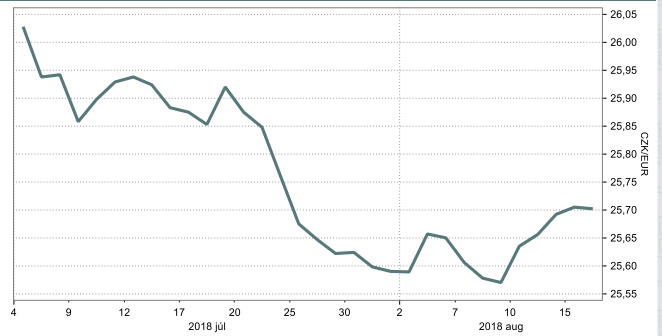

AKTUÁLNÝ VÝVOJ NA TRHOCH

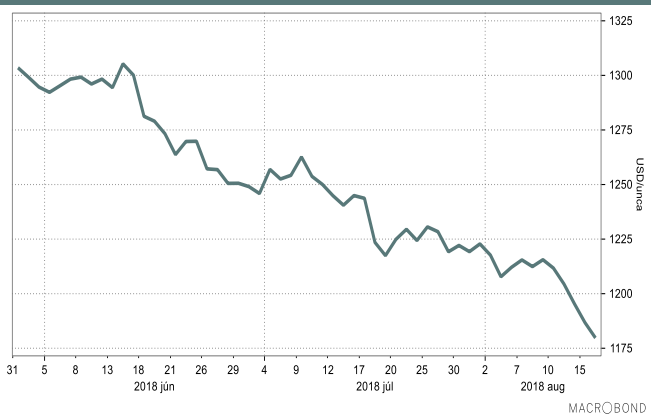
EUR/USD

EUR/CZK

ZLATO

ROPA

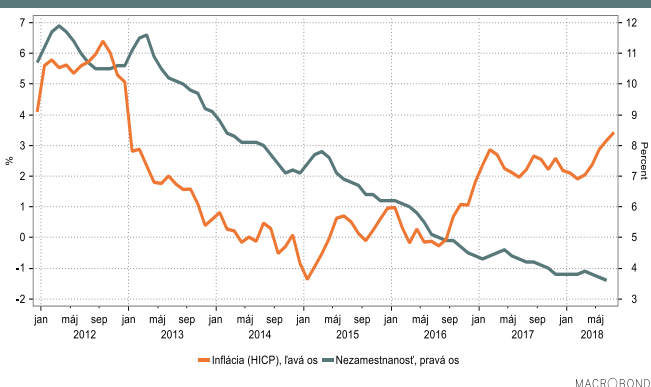
SLOVENSKO

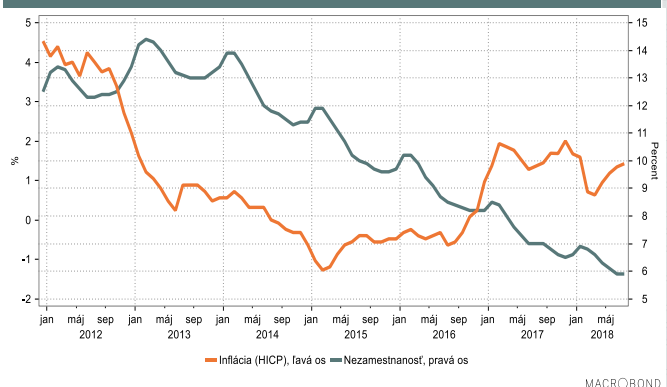
ČESKÁ REPUBLIKA

MAĎARSKO

POL'SKO

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT , a môže byť reprodukováný a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Matúš Jančura

Hlavný analytik, Bencont INVESTMENTS
jancura@bencont.sk

Jozef Prozbík

Analytik, Bencont INVESTMENTS
prozbik@bencont.sk

Analytici:

Nebesník Martin
Bruchánik Rudolf
Jánošíková Slávka
Krčmárik Peter
Vražda Ján

Vajnorská 100/A
831 04 Bratislava
www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS

BENCONT GROUP

BENCONT DEVELOPMENT